

CHIŃSKIE NOWE JEDWABNE SZLAKI W AZJI CENTRALNEJ – ŚRODKI, STRATEGIE ORAZ AKTORZY INICJATYWY JEDNEGO PASA JEDNEJ DROGI

Inicjatywa Pasa i Drogi (Belt and Road Initiative, BRI),¹ po raz pierwszy ogłoszona przez Prezydenta Chińskiej Republiki Ludowej w 2013 roku, jest zarówno kontynuacją wcześniejszych strategii integracji Chin ze społecznością międzynarodową, jak i zupełnie nowym paradygmatem w chińskiej polityce gospodarczej i zagranicznej. Inicjatywa BRI zakłada utworzenie sieci korytarzy transportowych, które pozwolą Chinom w jak najbardziej efektywny sposób zwiększyć eksport chińskich nadwyżek produkcyjnych do krajów Unii Europejskiej (UE), a także Afryki i Azji Południowo-Wschodniej. Główny i dotychczas najbardziej rozwinięty korytarz transportowy do Europy wiedzie przez kraje Azji Centralnej – Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan i Uzbekistan.

W celu rozwinięcia Inicjatywy Pasa i Drogi, na cały program przewidywany jest budżet rządu 1 biliona USD, największy poniesiony w historii przez pojedyncze państwo. Niemniej jednak, nowy paradygmat w inicjatywie BRI ma nie tylko wymiar finansowy. To przede wszystkim jego wymiar społeczny, kulturowy i polityczny, ponieważ BRI jest inicjatywą skierowaną do 68 państw świata, nierzadko położonych daleko od Chin, o odmiennej kulturze, interesach i priorytetach gospodarczych.

Głównym **celem** tego projektu jest zbadanie strategii oraz środków stosowanych przez Chiny w realizacji Inicjatywy Pasa i Drogi w Azji Centralnej. Analiza to pozwoli zarówno na zdefiniowanie mechanizmów działania BRI w Azji Centralnej, jak również może okazać się przydatna w badaniach nad szerszym kontekście polityki zagranicznej Chin oraz polityce chińskiej w stosunku do Unii Europejskiej. Projekt ten skupia się przede wszystkim na analizie BRI pod kątem realizacji jego założeń w Azji Centralnej, tym, jak BRI jest odbierany przez kraje regionu i w jakim zakresie kraje te współpracują z Chinami w ramach BRI.

Dwa główne **pytania badawcze** tego projektu to: **W jaki sposób chińska strategia w ramach BRI różni się od innych form współpracy Chin z Azją Centralną?** Oraz **jak chińska strategia BRI znajduje się w odniesieniu do innych form integracji ekonomicznej Chin i Azji Centralnej?**

Aby uzyskać najlepsze wyniki, **badania** w tym projekcie będą się opierać na dwóch filarach. Pierwszy to analiza dostępnej literatury, dokumentów i raportów dotyczących BRI, dostępnych zarówno w wersji elektronicznej, jak i drukowanej (dotyczy to zwłaszcza chińskich dokumentów rządowych, które często mają formę wyłącznie papierową). Drugi filar to szereg spotkań i wywiadów przeprowadzonych z badaczami, politykami, dyplomatami, ekspertami i biznesmenami z Azji Centralnej, Stanów Zjednoczonych, Europy i Chin, którzy zajmują się BRI. Takie badania pozwolą na skonfrontowanie wiedzy teoretycznej ze metodami realizacji BRI w Azji Centralnej, a tym samym na osiągnięcie najlepszych i nowatorskich wyników badań.

Powodem podjęcia badań nad OBOR jest brak dogłębnych badań dotyczących tego flagowego mega-projektu gospodarczego ChRL w rejonie Azji Centralnej – rejonie słabo zaludnionym, zacofanym ekonomicznie, jednak kluczowym dla powodzenia projektów BRI w Unii Europejskiej. Realizacja inwestycji BRI trwale zmieni krajobraz gospodarczy (i polityczny) Azji konsolidując chińskie wpływy w większości państw rejonu oraz wytyczając nowe szlaki transportowe. BRI będzie miał również duży wpływ na Unię Europejską, zwłaszcza Polskę, która jest chińską „bramą” do Europy i która jako jeden z pierwszych europejskich krajów uruchomiła w ramach Inicjatywy bezpośrednie połączenie kolejowe z Chinami.

---

¹ One Belt One Road, po chińsku 一带一路 (yi dai yi lu)